Kohti hiiletöntä liikennettä: ehdotus mekanismiksi

Aallon taloustieteen työryhmä:
Matti Liski, Oskari Nokso-Koivisto, Eero Nurmi ja Iivo Vehviläinen

20.11.2019

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Kolme erillistä kysymystä

1. Kuinka paljon tieliikenteen päästöjä pitää leikata?
2. **Miten päästövähennystavoitteeseen päästään?**
3. Kuinka tulonjakoon suhtaudutaan?

Kaksi tapaa ohjata

1. **Valintojen suora ohjaaminen**
   Hallituksella valta määrätä sopeutumiskeinot

2. **Markkinainstrumentti**
   Kuluttajalla valta valita sopeutumiskeinot

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Markkinainstrumentti

Esimerkkejä kuluttajien sopeutumiskeinoista

- Ajosuoritteen vähentäminen
- Työn organisointi (esim. Etätyö, videoneuvottelut)
- Ajoneuvon vaihtaminen vähemmän kuluttavaan malliin
- Kulkutavan vaihtaminen (esim. yksityisauto, juna, polkupyörä)
- Matkojen yhdistely ja ajoneuvojen käyttöasteiden nostaminen
- Työpaikan vaihtaminen
- Asuinpaikan vaihtaminen
- Vapaa-ajan aktiviteettien sopeuttaminen
- Käyttövoiman vaihtaminen (esim. fossiilinen polttoaine, biokaasu, sähkö)

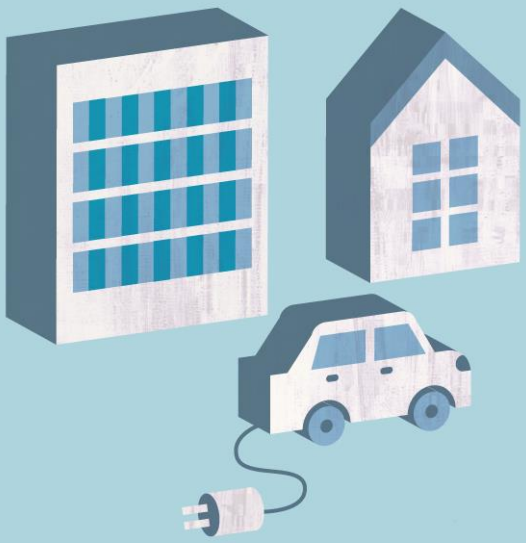

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Suora ohjaus

Esimerkki hallituksen määräämästä sopeutumis-keinosta

- Ajosuoritteen vähentäminen
- Työn organisointi (esim. Etätyö, videoneuvottelut)
- Ajoneuvon vaihtaminen vähemmän kuluttavaan malliin
- Kulkutavan vaihtaminen (esim. yksityisauto, juna, polkupyörä)
- Matkojen yhdistely ja ajoneuvojen käyttöasteiden nostaminen
- Työpaikan vaihtaminen
- Asuinpaikan vaihtaminen
- Vapaa-ajan aktiviteettien sopeuttaminen
- **Käyttövoiman vaihtaminen (esim. fossiilinen polttoaine, biokaasu, sähkö)**

Miten päästövähennystavoitteeseen päästään?

Ehdotus mekanismiksi

Luodaan polttoaineen myyntilupajärjestelmä, jossa polttoaineen jakelijan on ostettava valtiolta jokaista myytävää polttoainelitraa varten polttoaineen hiilisisältöön sidottu myyntilupa.

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Miten polttoaineen myyntilupajärjestelmä toimii?

Valtio myy myyntilupia polttoaineiden jakelijoille säännöllisesti järjestämissään huutokaupoissa

- Lupien jatkuva saatavuus on tärkeää
- Luvat ovat voimassa määräajan
- Jakelijat voivat käydä myyntiluvilla jälkikauppaa
- Hinnanvaihtelun taloudelle aiheuttamaa epävarmuutta voidaan hallita hintakaton ja –lattian avulla

Huutokaupattavien myyntilupien määrä laskee ajan kuluessa ja puolittuu vuoteen 2030 mennessä

Tulonjako

Huutokaupan tulot

- Optimi: valtion kassaan ilman korvamerkintää
- Ei saa suoraan kohdentaa polttoainemenojen subventioon

Tulonjakovaikutukset

- Voidaan kompensoida, mutta poliittisten päättäjien tulisi valita menettely huolella

Miksi polttoaineen myyntilupajärjestelmä?

1. **Kustannustehokas**
   - Asettaa hinnan ongelman aiheuttavalle panokselle eli fossiiliselle polttoaineelle, josta tieliikenteen CO_2-päästöt aiheutuvat
2. **Varmistaa tavoitteen saavuttamisen**
   - Myyntilupien määrä asetetaan halutulle tasolle, joka vastaa päästötavoitetta
3. **Antaa kuluttajille ja yrityksille mahdollisimman laajat mahdollisuudet sopeutua muutoksiin**
4. **Käytännöllinen toteuttaa**

